

<<Էդիթ Պրինտ>> հրատարակչություն

## **ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ**

**ԹԵՄԱ՝** ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏՈՂԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ  
ՍԱՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻ (ՆՐԱՆՑ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՀԵՏ)՝  
ՍԱՆԵՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ Ա ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ  
ՂԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒՄ

**Հաստատություն՝** <<ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԶ ՄՍՈՒՐ-ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶ >> ՀՈԱԿ

**Դաստիարակ՝** ՍԻՐԱՆՈՒՇ ԱՎԱԳՅԱՆ

**Ղեկավար՝** ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ ԺԱՆՆԱ

h2nuhhoak@gmail.com

2022

# ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

## ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ 1 ՆԱԽԱԴԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆԱՅԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- 1.1 Ընտանիքի և մանկապարտեզի դերը երեխայի զարգացման հարցում
- 1.2 Ընտանիքի ներգրավումը մանկապարտեզի կյանքին, տնային այցեր
- 1.3 Ծնողական ժողովներ, առաջարկությունների արկղիկ
- 1.4 Դրույթներ ծնողների հետ աշխատելու վերաբերյալ

## ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

# ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

**Նա, ով ցանկանում է երեխային լավ դաստիարակել, դատապարտված է մշտապես հետոյելու արդարամիտ հայացքների:**

## **Օնորե դը Բալզակ**

Յուրաքնչուր անհատի ճակատագիրը ձևավորվում է ծննդյան օրից :Ուստի պետք է արտակարգ հոգատարություն ու խնամք դրսևորել նրա նկատմամբ: Դրանում անգլնահատելի են մանկապարտեզի և ընտանիքի դերը: Ընտանիքը, ուր ապրում, կազմավորվում, հասակ է առնում երեխան, պետք է գտնվի բարոյական հաստատուն հիմքերի վրա, շրջապատը լինի կազմակերպված, օրինակելի, իսկ ծնողը այդ ամենի հսկիչ կարգավորողն է: Մանկապարտեզը և ընտանիքը պետք է գործեն համաքայլ և զուգահեռ, քանի որ այդ կապը ավելի նպաստում է երեխայի ճիշտ զարգացումը: Այս համագործակցությունը նախադրոցական տարիքի երեխաների կրթական արդյունավետ ծրագրի անհրաժեշտ մասն է կազմում: Ծնողները մշտապես կարիք ունեն իմանալու մանկապարտեզի տեսակետը իրենց երեխայի մասին: Միևնույն ժամանակ մանկապարտեզը շահում է ծնողների նոյնպիսի բնագավառին իրազեկությունից և երեխայի դաստիարակության գործին նրանց ներդրումներից: Դրա շնորհիվ մանկավաժները հնարավորություն են ունենում հասնել երեխայի վարքի դրոպապատճառների առավել համակեղմանի պատկերացմանը: Համագործակցության արդյունքում ծնողը և դաստիարակը արժեքավոր տեղեկություններ են ստանում երեխայի կարողությունների, հետաքրքրությունների, համակրանքների և հակակրանքների մասին:Այս տեղեկատվությունը պետք է այնպես փոխանակել,որ այն լավագույնս ծառայի երեխայի շահերին:

Ընտանիքի և մանկապարտեզի համատեղ խնդիրը երեխայի հայեցի դաստիարակությունն է, նրա հոգևոր աշխարհի հարստացումը, անձի ձևավորումը:Ընտանիքի և մանկապարտեզի միջև վստահելի, գործնական կապը ակնկալում է համամարդկային ու ազգաընդհանուր լավագույն հատկանիշների կրող, հասարակական ակտիվ գործիչ, բարեկիրթ մարդ-քաղաքացու դաստիարակություն:

# **Գլուխ 1. ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ԾՆՈՂՆԵՐԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՅԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

## **1.1 Ընտանիքի և մանկապարտեզի դերը երեխայի զարգացման հարցում**

Ընտանիքը եղել և մնում է անձի բարոյադաստիարակման հիմնական օղակն ու վճռական գործոնը: Ընտանիքից է սկսվում բարոյական դաստիարակման նախահիմքերի կառուցումը: Երեխայի համար առաջին ու հիմնական սյունը ընտանիքն է: Ծնողների յուրաքանչյուր լավ թե վատ ներգործություն , որոնք նույնիսկ կարող են չգիտակցվել երեխայի կողմից, ազդում են նրա հետագա զարգացման վրա:

Դաստիարակի աշխատանքի արդյունավետությունը կախված է ծնողների փոխհարաբերությունից, ընտանիքի կյանքի ձևից: Ընտանիքում են դրվում երեխայի բարոյական, գեղագիտական դաստիարակման հիմքերը: Երեխայի համար ընտանիքը պատրաստի օրինակ է սեփական կյանքը կառուցելու համար:

Յուրաքանչյուր երեխա իր ընտանիքի հայելին է և ծնողներն են պատասխանատու նրա հետագա կյանքի համար: Երեխան ամենից առաջ իր ընտանիքում է տեսնում բարության, ուշադրության, քնքանքի, թույլերի նկատմամբ խղճահարության ու օգնելու հիմքերը: Երեխան յուրացնում է ընտանեկան ավանդույթներն ու սովորույթները, նախապատրաստվում է հետագա աշխատանքային գործունեությանը: Ընտանիքում են դաստիարակվում երեխայի ինքնասպասարկումը, ինքնակազմակերպումը, պատասխանատվությունը, հոգատարությունը: Ընտանեկան դաստիարակությունը կարող է նպաստել երեխայի տարբեր կարողությունների և հմտությունների զարգացմանը:

### **Ընտանիքի անդամները պետք է.**

- 1. Ժամանակ հատկացնեն իրենց երեխային իսկապես ուշադիր հետևելու համար: Նը կատեն Էմոցիոնալ հուզական դաշտը, ինամքի պակասը, նկատեն հիվանդությունը:**
- 2. Ավելի շատ ժամանակ անց կացնեն լսելով երեխային: հարցնեն նրան ամեն ինչի մասին՝ սկսած այն բանից, թե ինչպես են գործերը մանկապարտեզում:**
- 3. Ծիծաղեն միասին, կատակել, զվարճանալ իր ձևով:**

4. Աշխատել աշխարհին նայել երեխայի աչքերով: Հիանալ առաջին ձյունով, կամ թավալվել աշնանային տերևների մեջ:

5. Հրաժարվեն երեկոյան կարևոր ժամերից նվիրել արտաժամյա աշխատանքին:

6. Օրը ճիշտ սկսել, չմոռանալ հրաժեշտ տալ:

7. Համբուրել երեխային, գրկել նրան, սեղմել ձեռքը և ասել, որ սիրում եք նրան:

Շատ ծնողներ կարիք ունեն մանկավարժական գիտելիքների ընդլայնմանը: Նրանց հուզում է իրենց երեխաների զարգացման մասին հարցերը: Մշտապես առաջանում են նոր պահանջներ, որոնք կյանքն է թելադրում, որն էլ պահանջում է գիտելիքներ և պրակտիկ փորձ ամեն մի երեխայի, ամեն մի ընտանիքի հետ աշխատելիս:

Ընտանիքից պետք է սկսվի երեխայի դաստիարակությունը: Նա պետք է ունենա որոշակի պարտականություններ. խաղալուց հետո պետք է հավաքի խաղալիքները, օգնի մայրիկին և հայրիկին: Իհարկե կան ընտանիքներ, որտեղ նկատվում են բացթողումներ. երեխայի փոխարեն աշխատանքները կատարում են ծնողները, ավագ քույր և եղբայրը, ճիշտ չի դրված աշխատանքային դաստիարակությունը: Եվ այդ դեպքում երեխան սովորում է ոչինչ չանել, քանի որ իր փոխարեն կան են ուրիշները:

Երեխան չի սովորում ինքնուրույնություն և ակտիվություն:

Կան ընտանիքներ, որոնք արտաքուստ համերաշխ են, աշխատասեր, հոգատար, բաղք վատ են վերաբերվում երեխայի ցանկություններին, օրինակ չեն ցանկանում ընդունել երեխայի ընկերներին, և տվյալ երեխան ապրում է իր ընտանիքի <<նեղ աշխարհում>>:

Ավանստորեն անբարեկեցիկ ընտանիքում երեխայի նկատմամբ ոչ մի միասնական մոտեցում չունեն: Այստեղ երեխան դուրս է հսկողությունից: Լինում են նաև ընտանեկան բռնության դեպքեր:

Կան մայրեր, որոնք երեխայի մեջ տեսում են իրենց կյանքի նպատակը և, ըստ իրենց, մեծ եռանդով զբաղվում են նրա դաստիարակությամբ: Երեխաների մեջ ամրագրում են կամակորոշություն, եսասիրություն, անտարբերություն: Դաստիարակը պետք է մեծ աշխատանք տանի նման մայրերի հետ, որ խուսափի մայրական կույր սիրուց առաջացող վտանգներից:

Լինում է նաև հակառակը, երբ մայրը ոչ մի ուժ ու եռանդ չի դնում երեխայի դաստիարակման մեջ, երեխան մնում է հսկողությունից դուրս և դառնում է դյուրա-

գրգիռ, նյարդային, վիրավորված, վախկոտ: Այս դեպքում դաստիարակը պետք է խիստ ձևով ազդի ծնողի վրա, նույնիսկ տանի դաստիարակչական աշխատանքներ: Պետք է այնպես անել, որ մոր մոտ չառաջանա տհաճություն իր երեխայից և նրան հոգս չհամարի: Պետք է ցույց տալ, որ երեխան ծնողի ուրախությունն է ու կյանքի իմաստը:

Երեխաըի համար հավասարապես թանկ ու սիրելի են հայրն ու մայրը, իսկ նրամցից մեկի բացակայությունը խաթարում է նրա կյանքի բնականոն հունը: Փոքրիկը դառնում է ինքամփոփ, լռակյաց, ինչպես նաև կարող է ցուցաբերել ագրեսիվ վարք, անհանդուրժողականություն: Այս դեպքում դաստիարակի աշխատանքը ամենադժվարն է, բայց ամենաանհրաժեշտը: Երեղայի հանդեպ տարվում է անհատական աշխատանք, ցուցաբերվում է էլ ավել հոգատարություն: Չուզահեռ տարվում է աշխատանք ծնողների հետ:

Ընտանեկան դաստիարակության մանկավարժությունը դաստիարակության ամենադժվար բաժինն է: Մանկավարժական մտքի պատմության բոլոր փուլերում ընտանեկան դաստիարակության հարցերն արծարծվել են դասական մանկավարժների կողմից: Լուրջ թերություններից մեկն այն է, որ հաճախ ծնողները չեն ճանաչում իրենց երեխային, հաշվի չեն առնում նրա պահաջները, ձգտումները: Ծնողների հետ անհատական աշխատանքը պետք է զուգահեռվի կոլեկտիվ աշխատանքի հետ:

Մանակապարտեզը պետք է ստեղծի միջավայր երեխայի ճիշտ զարգացման գործում և ստանձնի խաղընկերոջ դերը: Երեխայի զարգացման կարևորագույն նախապայմանը զարգացման բոլոր ոլորտներում ֆիզիկական, սոցիալական, իմացական փոխկապակցվածությունն է: Երեխան պետք է հաճախի մանկապարտեզ, քանի որ այն մեծ դեր ունի երեխայի սոցիալիզացման գործում: Հաղտնվելով մանկապարտեզում երեխան շփվելու նոր հատկություն է ձեռք բերում: Նրա էմոցիոնալ դաշտում տեղի է ունենում փոփոխություն: Նրա հին խաղալիքները փոխարինվում են նորերով:

Երեխայի համար մանկապարտեզում սահմանվում է հատուկ օրակարգ: Փոքրիկը զբոսնում է, խաղում, սնվում օրվա հստակ ժամերին, ստանում է իր առաջին առաջադրանքները , որոնք փորձում է ճշտությամբ կատարել: Նման պարզ խնդիրները երեխաների մոտ զարգացնում են պատասխանատվություն և

ինքնուրույնություն:<https://www.youtube.com/watch?v=NQwjy-QJoaU>

## **Մանկապարտեզ հաճախելիս զարգանում են երեխայի**

- .սոցիալական հմտությունները
- .թիմում աշխատելու հմտությունները
- .խոսքային հմտությունները
- .հուզական աշխարհը

## **Երեխան սովորում է**

- .հարգել դիմացիկին
- .ձեռք բերել նոր ընկերներ
- .ծանոթանալ նոր մոտեցումների ու գաղափարների հետ
- .լայնացնել աշխարհայացքը

Մանկապարտեզը հսկում է մանկավարժական խորհրդի կողմից երեխայի հստակ սահմանված օրվա ռեժիմը: Երեխայի հետ աշխատում է մասնագիտական որակավորում ստացած մանկավարժներ: Մանկապարտեզ հաճախած երեխան ավելի արգ և հեշտ է հարմարվում դպրոցին:

Մանկապարտեզ հաճախելու ցանկալի տարիքը երեք տարեկանն է, չնայած կան երեխաներ, որոնք հաճախում են մանկապարտեզ երկու տարեկանից:

Մանկապարտեզի կյանքում ծնողներին ներգրավելու համար դաստիարակը պետք է նախաձեռնող լինի և ուղիներ փնտրի երեխայի միջոցով յուրաքանչյուր ընտանիքի հետ հաղորդակցվելու համար: Տնօրինությունն ու դաստիարակը պետք է մշակեն հստակ նաղագծեր ընտանիքի հետ համագործակցելու և արդյունավետ աշխատելու համար:

## 1.2 Ընտանիքի ներգրավումը մանկապարտեզի կյանքին

Ընտանիքի ներգրավումը մանկապարտեզի կյանքին և նրանց ճիշտ համագործակցությունով է պայմանավորված երեխայի անթերի զարգացումը: Այդ համագործակցությունից շահում է, թե՛ երեխան, , թե՛ ընտանիքը, , թե՛ մանկապարտեզը: Ծնողները համարվում են երեխայի համար առաջին ուսուցիչը և օրինակ ծառայողը: Այն մարդիկ , ովքեր անմիջապես շրջապատում են երեխային, պետք է հետևեն իրենց խոսքին և կատարած քայլերին:

Փոքրիկի հետ աշխատող դաստիարակը պետք է տարբեր ռազմավարություններ կիրառի, լինի ճկուն, ստեղծագործ, բարեհամբյուր, բանիմաց և հոգատար: Ծնողի տեղեկացված լինելը երեխայի նիստուկացին ավելի է հեշտացնում համագործակցությունը: Երբ ընտանիքի անդամը դրական մասնակցություն է ունենում մանկապարտեզի կյանքին, երեխայի ինքնահարգանքը մեծանում է: Դա երեխային վստահություն է ներշնչում, որ իր ընտանիքը հավանություն է տալիս մանկապարտեզին, որտեղ ինքն օրվա մի մասը անցկացնում է առանց ծնողի:

Երբեմն լինում են դեպքեր, երբ դաստիարակ-ծնող փոխհարաբերություններում աններդաշնակություն է նկատվում, որը ծնողին հետ է պահում երեխայի ուսուցման և դաստիարակության գործին ակտիվ մասնակցությունից:

Ծնողին պարապմունքներին և կազմակերպչական աշխատանքներին ներգրավելու համար պետք է ստեղծագործ մոտեցում ցուցաբերել:

Ընտանիքին, մանկապարտեզի գործունեությանը մասնակից դարձնելու համար, կարելի է կիրառել բազում մեթոդներ, որոնք կօգնեն երեխային ինքնուրույն հասնել հաջողության:

Դրանք են.

Շաբաթական կամ ամսական լրատուները, որոնք տեղեկություններ են տալիս այն գործողությունների մասին, որոնց մեջ ներգրավված են եղել երեխաները  
Ծնողական ժողովները, համաժողովները, սեմինարները, որոնց նպատակն է դաստիարակության փորձի փոխանակումը

Առավոտյան հանդիպումները,

Օրվա երկրորդ կեսի հանդիպումները, երբ դաստիարակը ներկայացնում է այն գործողությունը, որը կատարվել է երեխաքի հետ աշխատելիս

Կլոր սեղան, զրույցները՝ անհատական և խմբային, խորհրդատվություններ

Երեխաների ընդհանուր զննումներ

Սպորտային միջոցառումներ

Նախկինում եղել են տնային այցեր, բաղը այժմ դա այդքան էլ կիրառելի մեթոդ չէ, որովհետև դրանք չեն կարողացել լուծել խոշոր հիմնախնդիրներ:

Ծնողական հավաքները, հանդիպումներ, սեմինարներ պետք է անցկացնել ծնողներին հարմար ժամերին, օրերին: Պետք է պահպանել սերտ կապ, զրուցել ընտանիքի անդամների հետ առնվազն շաբաթը մեկ անգամ: Դաստիարակը պետք է հենվի ե-



երեխայի և ընտանիքի ուժեղ կողմերի վրա և արձագանքի դրականորեն, լինի համբերատար, պահպանի գաղտնիությունը: Դաստիարակը պետք է ունենա լավ տրամադրություն, մոռանա բողոքների մասին, թույլ չտա քննադատություններ ու դիտողություններ, զգուշությամբ խորհուրդներ տա:

### **1.3 Ծնողական ժողովներ, առաջարկությունների արկղիկ**

Ծնողական ժողովները մանկապարտեզի և ընտանիքի միջև կարևոր դեր են խաղում և հիմք են ծառայում ի ցույց դնելու այնպիսի խնդիրներ, որոնք հնարավոր չէ արձարծել սովորական աշխատանքաընթացի ժամերին: Ժողովներ վարելիս՝ դաստիարակը պետք է ձգտի օգնել ծնողներին: Շփման ժամանակ պետք է օգտագործվի ոչ նեղ մասնագիտական բառապաշար, որ շփումը մտերմիկ լինի: Անհրաժեշտ է ընդգծել երեխայի դրական հատկանիշները, ծնողներին առաջարկել հատուկ մեթոդներ, որոցով նրանք կարող են օգնել իրենց երեխային: Ծնողական ժողովներից հետո մանկավարժը պետք է գրի առնի ժողովի մանրամասն արձանագրությունը՝ ներառելով առաջարկությունները ու քննարկված հարցերը:

Ծնողական ժողովները լինում են ընդհանուր ը խմբային:

**Ընդհանուր ժողովները** կազմակերպվում են տարին երկու անգամ և իրականացվում են հիմնականում մանկավարչական խորհրդի և տնօրենի գլխավորությամբ: Քննարկվում են խնդիրներ կապված նոր ուսումնական տարվա և աշխատանքների ամփոփման հետ կապված: Այս դեպքում դաստիարակը պետք է զրուցի ոչ միայն երեխաների, այլև առօրյա հոգսերի, մանկապարտեզի մշակութային կյանքի և այլ իրադարձությունների շուրջ: Պետք է օգտագործել հաղորդակցման նորաձև և մտերմիկ ոճեր: Ընդհանուր ժողովների կարելի է հրավիրել բժշկի, հոգեբանի, արվեստագետի և այլ մասնագետների:

**Խմբային ժողովները** անց կացվում են 2-3 ամիսը մեկ: Դաստիարակը զեկուցում է խմբի ընդհանուր կատարվող և կատարվելիք աշխատանքների մասին: Իրենց խոսքով կարող են հանդես գալ ծնողներ և այլ մասնագետներ:

Նախընտրելի է մանկապարտեզում ունենալ առաջարկությունների արկղիկ, որը հիմնականում ամրացվում է մանկապարտեզի միջանցքների պատերին, հիմք է հանդիսանում, որ ծնողները արտահայտեն իրենց մտահոգությունները այս կամ այն հարցի շուրջ:

Կան նաև ոչ պաշտոնական գրառումներ, որը մանկավարժը երեխայի միջոցով ուղարկում է տուն: Դրանք պարունակում են ընտանիքի անդամի համար տեղեկություններ երեխայի մասին: կարող են պարունակել նաև շնորհակալական խոսքեր մանկապարտեզի աշխատանքին այս կամ այլ կերպ մասնակցելու համար:

Պատի տեղեկատվական թերթերը օգնում են ընտանիքին միշտ թարմ տեղեկություն հաղորդելու համար: Դրանց միջոցով ազդարարվում են ժողովները, ամենօրյա դասացուցակը, ամենօրյա ճաշացանկը, ուսումնական հաստատության անցուդարձը: Այս բոլոր միջոցառումները կատարելագործում են մանկապարտեզները: Դրանք պետք է շարունակական լինեն, որպեսզի արդյունավետ ազդեցություն գործեն

երեխայի զարգացման վրա:

Ժողովների , հավաքների ընթացքում դաստիարակը պետք է կարողանա հասնի այն բանին, որ յուրաքանչյուր ծնող պետք է լավ գիտակցի, թե ինչ է դաստիարակում իր երեխայի մեջ: Պետք է գիտակցի, որ աշխատանքում աճում է ապագա քաղաքացի: Ծնողն իր աշխատանքով պետք է օրինակով ծառայի երեխային: Երեխան ծնողին նայելիս պետք է տեսնի նրա աշխատասիրությունը:

Մենք դաստիարակում ենք երեխային յուրաքանչյուր պահի, նույնիսկ այն ժամանակ, երբ նայում ենք նրան: Երեխայի դաստիարակումը ավելի դյուրին է, քան վերադաստիարակումը: Դաստիարակությունը պահանջում է ավելի շատ ներուժ և համբերություն: Այս ամենը շատ ժամանակ հյուժում է ծնողին և փչացնում ծնող- երեխա հարաբերությունը: Ծնողները պետք է ավելի շատ ջանք ու եռանդ գործադրեն դժվար դաստիարակվող երեխաներին կարգի բերելու համար:

#### **1.4 Դրույթներ ծնողների հետ աշխատելու վերաբերյալ**

**Ծնողությունը մեր կյանքի ամենակարևոր ոլորտն է: Մեր երեխաները մեր երկրի և աշխարհի պագա քաղաքացիներն են: Մեր երեխաները ապագա հաղորեք և մայրեր են : Նրանք նույնիսկ կլինեն իրենց երեխաների դաստիարակները: Ճիշտ դաստիարակումը մեր երջանիկ ծերությունն է, աղքատ դաստիարակումը մեր ապագա վիշտը: Սրանք մեր արցունքներն են , սա մեր մեղքն է այլ մարդկանց, ամբողջ աշխարհի առջև:**

**Անտոն Սեմյոնովիչ Մակարենկո**

Ընտանիքը հասարակության բյուրեղն է: Ուստի հասարակության ներսում կատարվող ցանկացած փոփոխություն արձագանքում է նաև ընտանիքը: Մեր երկրում այսօր սոցիալ-տնտեսական և կրթամշակութային ոլորտները զարգացման նոր փուլ են թևակոխում: Յուրաքանչյուր ոլորտ իր փոփոխությամբ յուրովի է ազդում ընտանիքի վրա:

Ընտանիքում անընդհատ լսելով մանկապարտեզի դրական կոմերի, նրա կարևորության և անհրաժեշտության մասին,, երեխայի մեջ ձևավորվում է ամրակայվում է այն կարծիքը,որ մանկապարտեզը շատ լան է,իրենք այնտեղ խաղալու են,երգելու և պարելու են, ,լսելու են հետաքրքիր նորություններ,ունենալու են նոր ընկերներ և մայրիկների չափ իրենց սիրող դաստիարակներ: Այսինքն ծնողը կարող է և պարտավոր է ման կապարտեզ հաճախող երեխայի մեջ սերմանել դաստիարակված և կիրթ լինելու սոցիալական նշանակության գիտակցությունը:

Ինչպես արդեն նշել ենք, նախադպրոցական տարիքում երեխաների լիարժեք զարգացման երաշխիքը դաստիարակող մեծահասակների սերտ համագործակցությունն է: Մանկապարտեզ հաճախող երեխաների ներդաշնակ կենսունակությունը առաջին հերթին ծնողների և մանկավարժների երկուստեք շահագրգիռ շփումն է, երկխոսությամբ հաստատվող փոխվստահելի հարաբերությունները: մանկապարտեզի և ընտանիքի համագործակցության բազմաթիվ ձևերը նպատակ ունեն ապահովելու հոգեբանական բարեհարմարության պայմաններ, որոնք կնպաստեն երեխայի ոչ միայն հետագա զարգացմանը,այլև նոր սոցիալական միջավայրին հարմարվելու կարողությունների ձեռք բերմանը: Վերջին տարիներին ավելի հաճախակի են դարձել ծնողների բողոքներն արև մասին,որ երեխան դժվարությամբ է հարմարվում կամ տարբեր պատճառներով հրաժարվում է մանկապարտեզ գնալուց: Ապահարմարման հիմնական պատճառը այդ ուղղությամբ տարվող մանկավարժական աշխատանքի բացակայությունն է: Ցավոք, ծնողների մեծ մասը գտնում է , որ մանկապարտեզը իրենց փրկությունն է, քանի որ այն պահից , երբ երեխան սկսում է հաճախել մանկապարտեզ, երեխայի դաստիարակության պատասխանատվությունն ընկնում է դաստիարակի ուսերին, իսկ իրենք պարտավոր են ընդամենը վերահսկել և գնահատել մանկավարժի աշխատանքը: Սովորաբար նման ծնողները դադարում են հետաքրքրվել երեխայի կյանքով, դժվարությունների դեպքում մեղադրում են դաստիարակներին:Նման դեպքերում ,հաշվի առնելով նաև ժամանակակից աշխատող ծնողների լարվածությունն ու ժամանակի սղությունը, նույնիսկ դաստիարակի հմուտ գործունեության պարագայում, մեծանում է երեխայի հոգեկանի զարգացման բնականոն ընթացքի խաթարման հավանականությունը: Նախադպրոցական տարիքում անփոխարինելի են ծնողների անմնացորդ նվիրումն ու գրագետ մասնակցությունը երեխայի զարգացման գործընթացին, ուստի մանկապարտեզի մանկավարժական կոլեկտիվի գերդնդիրը ծնողների ակտիվ ներգրավումն է դաստիարակության համակարգ և այդ ընթացքում նրանց մանկավարժական կրթության բարելավումը:

Դաստիարակը ծնողի հետ աշխատանքում պետք է սկսի մանկապարտեզում իրականացվող մանկավարժական գործընթացի առանձնահատկություններին, նախա-

դպրոցական դաստիարակության և ավանդական և ժամանակակից մոտեցումների հեր ծանոթացնելուց: Դաստիարակը պետք է պարզաբանի երեխայի դաստիարակության և զարգացման հեռահար առաջիկա խնդիրները տարիքային պարբերացմամբ: Դաստիարակը պետք է սովորեցնի ծնողներին խաղալ և հաղորդակցվել երեխայի հետ, գնահատել նրա ձեռքբերումները ու շտկել թերությունները: Ծնողներին պետք է խորհուրդ տալ երեխայի վարքը և մտահորիզոնը զարգացնելու համար

Նախադպրոցական տարիքում հիմնականում երեխայի առօրյայի մեծ մասը զբաղեցնում է խաղը: Լավ կազմակերպված , համերաշխ ընտանիքը յամանակի ընթացքում երեխային վստահում է ավելի բարդ աշխատանքներ: Հարկավոր չէ երեխային ավելի շուտ շեղել խաղից և տեղափոխել իրական աշխարհ: Այս ամենը բռնություն է երեխայի հանդեպ: Երեխայի խաղը ղեկավարելիս ծնողը պետք է լավ մտածի, թե ինչ է դա և ինչով է տարբերվում աշխատանքից: Խաղի և աշխատանքի միջև շատ տարբերություն չկա, քանի որ լավ խաղը նման է լավ գործի, վատ խաղը՝ վատ գործի: Խաղը պասիվ է, երբ երեխան կրկնօրինակում է ուրիշի գործերը, իսկ ակտիվ՝ փորձում է ավելի զարգացնել: Խաղը երեխային սովորեցնում է այն ֆիզիկական և մտավոր ջանքերը, որոնք անհրաժեշտ են աշխատանքի համար: Կան ծնողներ, որոնք խաղի ժամանակ անուշադրության են մատնեմ երեխային և երխային ինքնուրույն է կազմում աշխատանքը: Կան նաև ծնողներ, որոնք խաղի ժամանակ մեծ ուշադրություն են դարձնում երեխայի խաղին: Եթե չափը անցնում են, ապա միջամտում և խանգարում են երեխային: Պետք է նրան ազատություն տալ , որ նա իրական կյանքում էլ որևէ մեկից կախում չունենա: Միայնակ խաղի ժամանակ զարգանում են երխայի երևակայությունը, կառուցողական հմտությունները, նյութական կազմակերպման հմտությունները: Հետզհետե խաղի մասշտաբը պետք է ընդլայնել և երեխայի ընկերական շրջապատը նույնպես: Ժամանակի ընթացքում երեխան խաղում է ոչ միայն ծնողի հսկողության տակ ,այլև նոր ընկերների հետ՝ նոր շրջապատում: Այստեղ նա հանդես է գալիս որպես թիմի անդամ, որը ոչ միայն խաղային է , այլև՝ կրթական:

Հաճախակի զբոսնել իրենց երեխաների հետ և զրուցել ամեն ինչի մասին:  
Փորձել տարբերել կերպարներ և ձևեր երկնքում սահող ամպերում;  
Խնդրել երեխային ուշադիր լսել շրջապատի ձայները, հետո տարբերել դրանք:  
Երեխայի համար կարևոր են զուևազարդումները և նկարչությունը: Երեխային պետք է օգնել, երբ դժվարանում է ինչ-որ բան նկարել:  
Աշխատանքը գնահատելիս <<Լավ >> է <<Գեղեցիկ է >> ասել, ինչպես նաև հստակ պետք է նկարագրել այն ամենյը ինչ տեսնում եք:  
Պետք է երեխային թույլ տալ պատմել իր նկարածի մասին:  
Հարկավոր է երեխայի համար հաճախակի կարդալ հեքիաթներ: Ընթերցանությունը պետք է լինի դանդաղ և արտահայտիչ: Երեխաները սիրում են ձեռք տալ գրքին թերթել, նայել նկարները : Պետք չէ նրանց արգելել բարեկամանալ գրքի հետ:

Միշտ էլ չափազանց շատ ու բազմաբնույթ են եղել մանկապարտեզի հոգսերը, որոնք իրենց մեջ ներառել են կյուրաքան բազայի ստեղծումից մինչև երեխաների իրավունքների պաշտպանության և անհատականության զարգացման հարցեր: Երեխաների իրավունքների պաշտպաններն են ծնողները ու դաստիարակը: Սակայն այդ հարցերով պետք է զբաղվեն ոչ միայն նրանք, այլև այլ ոլորտներ՝ օրենսդիր մարմնի ներկայացուցիչներ; զանգվածաընկ լրատվական միջոցներ, հասարակական կազմակերպություններ: Այս ամենը կտանի հասարակությանը լայն հիմնախնդիրների բացահայտման հնարավոր լուծումների որոնման և ճիշտ որոշումների կայացման:[//www.youtube.com/watch?v=4HfDXHS3KIk](http://www.youtube.com/watch?v=4HfDXHS3KIk)  
Կարևորագույն հարցերից է երեխային մանկապարտեզին ադապտացնելը: Դաստիարակը ծնողին պետք է տա խորհուրդներ և երկուստեք պիտի համագործակցեն երեխային հեշտ և ճիշտ ադապտացնելու համար: Պետք է երեխային որոշ ժամանակով միայնակ թողնել: Բոլոր երեխաներն էլ ունեն միայնակ մնալու հմտություններ, և ծնողի պարտականությունն է նպաստել, որ այն զարգանա: Պետք է անհանգստանալ: Երբ երեխան հրաժարվում է միայնակ մնալու անհրաժեշտ է քայլեր ձեռնարկել այս ուղղությամբ:  
Երեխային պետք է անպայման հրաժեշտ տալ և զգուշացնել, որ գնում եք: Բազում դեպքերում երեխային շեղում են դաստիարակը կամ դայակը, իսկ ծնողը թաքուն հեռանում է: արժա դեպքում երեխան ընկնում է հիստերիայի մեջ, լալիս է: Այս վարվելակերպը երեխային սթրեսի մեջ է զգում: Այս դեպքում դաստիարակը պետք է փորձի խաղի միջոցով շեղել նրա ուշադրությունը: Երեխան աստիճանաբար ադապտացվում է և որոշ ժամանակ հետո նրան շեղելու կարիք չի լինի: Երեխային մանկապարտեզին ադապտացնելու համար անհրաժեշտ է միջինից մեկից երկու շաբաթ: Երբ երեխան առաջին իսկ օրվանից հանգիստ հաճախում է պարտեզ, ապա ծնողը որևէ հոգս չունի: Հակառակ դեպքում ծնողը պիտի համագործակցի դաստիարակի հետ: Ամեն օր պարտեզում պետք է մնալու ժամանակը ավելացնել: Ծնողը պետք է լինի հետևողական, վստահի մանկավարժին և ամեն ինչ կընկնի հունի մեջ: Այս քայլերով երեխային նախապատրաստում ենք ոչ միայն մանկապարտեզին, այլև դպրոցին և կյանքի այլ փուլերին:

Երեխայի դաստիարակության համար կարևոր նախադրյալներից է մանկապարտեզի բաց և թափանցիկ միջավայրը: Այս միջավայրում գտնվող ծնողը սկսում է ավելի լավ հասկանալ ծրագիրը, նկատել դժվարությունները, դիտել երեխայի վարքը:

# Եզրակացություն

Այսպիսով ընտանիք և մանկապարտեզի համատեղ խնդիրը երեխայի հայեցի դաստիարակությունն է, նրա հոգևոր աշխարհի հարստացումը, աշխարհաճանաչման, անձի ձևավորումը:

Մանկապարտեզը նպաստում է ամրացնելու ընտանիքը, Էլ ավելի բարձրացնելու ծնողների պարտքի զգացումը՝երեխաներին տալու բարոյականության առաջին դասերը:

Այսպիսով ընտանիքը և մանկապարտեզը, ունենալով իրենց առանձնահատուկ դերերը, չեն կարող փոխարինել միմյանց: Հաջորդականության կարևոր պայման է նրանց միջև գործարար կապերի հաստատումը, որոնց ընթացքում ճշգրտվում են ծնողի և դաստիարակի դիրքորոշումը:

1. Ընտանիքը պետք է դառնա մանկապարտեզի գործընկերը
2. Ընտանիքը, որպես փորձագետ պետք է օգնի մանկապարտեզին զարգացնել և կատարելագործել ծրագիրը:
3. Մանկապարտեզը ծնողին պետք է դիտարկի որպես գործընկեր, պատվիրատու, լսի ծնողի անհանգստությունը, կարևորի նրա դիտարկումները:
4. Ընտանիքը պետք է ընդունի մանկապարտեզի մանկավարժական մոտեցումները և սկզբունքները:
5. Ծնողի կարողությունը դիտարկվի որպես ռեսուրս և օգտագործվի ի նպաստ մանկապարտեզի:
6. Ծնողներին պետք է ներգրավել մանկապարտեզի ամենօրյա առօրյային:

Երբ ծնողը մասնակից է լինում մանկապարտեզում կազմակերպված միջոցառումներին, ծեսերին, խաղերին, ապա դա ավելի է մտերմացնում մանկապարտեզի և ընտանիքի կապը: Այնտեղ, որտեղ ընտանիք- մանկապարտեզ կապը կարևորվում է, երեխաները ավելի ազատ են, ինքնավստահ, հանգիստ և երջանիկ: Բոլոր տեսակի գործընկերության հարաբերությունները ընթանում են կողմերի փոխադարձ գոհունակության և հարգանքի վրա: Դա արտացոլվում է երեխայի դեմքի և արարքների մեջ:

# ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ա. Ս ,Մանկավարժություն, Երևան 2005թ.
2. Իզնել Ս., Ջոնս Ժ. ,Դպրոցի և ընտանիքի համգործակցությունը
3. Դույունյան Գ. Ե. ,Մանկավարժություն, գիրք 2, Երևան 2005թ.
4. Մակարենկո Ա. Ս. ,Դաստիարակություն ծնողության վերաբերյալ, 1940թ.
5. Մարության Ա. Ս., Դալլաքյան Ա. Մ. ,Նախադպրոցական մանկավարժությունը բուհական դասագիրք, Երևան 2008թ.
6. Միտոյան Հասմիկ, Սմբատյան Լալա ,Ուսումնական ձեռնարկ մանկապարտեզի համար, Երևան 2010թ.
7. Պետրոսյան Հ. Հ. ,Ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաները, 1-ին և 2-րդ մաս, Երևան 2007թ.
8. Սմբատյան Լ. ,Խաղերի և խաղ-զվարճալիքների կազմակերպումը մանկապարտեզում, Երևան 2014թ.
9. Սուխոմլինսկի Վ. Ա. ,Պավլիշի միջնակարգ դպրոցը, Երևան 1984թ.
10. Սուխոմլինսկի Վ. Ա. ,Սիրտս նվիրում եմ երեխաներին, Երևան 1977թ.
11. Վարդանյան Վ. – Հոգեբանության մագիստրոս
12. Դպիրե ամսագիր
13. Նախաշավիղե հանդես
14. Զայլ առ քայլ ,Այնքան ծանոթ և անծանոթ մեր երեխանե
15. Նախադպրոցական կրթություն 2-2009թ (Տաթև Գիտակրթական համալիր)
16. Նախադպրոցական կրթական համալիր ծրագիր Երևան 1999թ.